

Umělá inteligence: úspory nákladů překladu a tvorby technické dokumentace

Stále více firem hledá v rámci úsporných balíčků také možnosti snížení nákladů na překlad, lokalizaci technické dokumentace či marketingových materiálů, ať už do cizích jazyků, nebo do češtiny. Některé zkoušejí spolupráci s levnějšími překladateli či agenturami, ale jak známo, nižší cena znamená většinou také nižší kvalitu. V ostrém konkurenčním boji si ale firmy nemohou dovolit nekvalitně zpracovanou dokumentaci ke svým výrobkům – má to přímý a velmi citelný vliv na spokojenost zákazníka a, potažmo, na prodejnost těchto výrobků. Řešením je najít způsob, jak dokumentaci překládat/lokalizovat kvalitně a zároveň efektivně, tedy s nižšími náklady.

Na západ od našich hranic se již před mnoha lety ujala softwarová podpora práce překladatele technické dokumentace a dalších firemních materiálů (např. katalogů, letáků či manuálů). Jde o software pro překlad podporovaný počítačem (angl. zkratka CAT – Computer-Aided Translation), který si klade za cíl zefektivnit a zkvalitnit práci profesionálního překladatele pomocí funkcí překlada-

tek v budoucnu vyskytnou identická věta, tato se již automaticky předpřečte (samozřejmě s možností kontroly překladatelem). Díky této funkci se dá u textů, kde se některé textové pasáže neustále opakuji (typickým příkladem je technická dokumentace), dosáhnout značných časových i finančních úspor. Další výhodou této funkcionality je konzistentní překlad i terminologie v celé doku-

mentaci, což je velmi žádoucí pro celkovou kvalitu textu. Pokud software v překladové paměti nenalezne 100% identickou větu, může tam najít nějakou větu dostatečně podobnou: zde nastupuje tzv. fuzzy logika. Např. v dlouhé větě se změnilo jen jedno nebo dvě slova, celý zbytek věty je identický. V tomto případě překladatel dostane tzv. fuzzy nabídku, ve které ihned vidí barevně zvýrazněný rozdíl v obou větách. Nabídku překladu tak může převzít a dopřeložit jen tato odlišná slova. Výsledkem je opět vyšší efektivita a zachování konzistentnosti překladu v celé dokumentaci, tedy efektivnější a kvalitnější práce. Cílem je opakované využití práce překladatele pomocí sofistikovaného srovnávacího mechanismu, díky němuž se dá běžně docílit 30-70% úspory času i nákladů při překladu technické dokumentace. Kvalitu překladu podporuje také funkce pro zachování konzistentní terminologie, což je u technického překladu obzvláště důležité.

Šlo by o strojový překlad (MT – Machine Translation) dnes slyšel už každý či alespoň vyzkoušel bezplatné internetové překladače. Tyto často produkují úsměvné překlady a nelze se na ně spolehnout, pokud jsou důležité přesné formulace, což technická dokumentace, smlouvy či marketingové materiály rozhodně vyžadují. Překladatel se tedy o svou práci bát nemusí, postupně se ale měl být kvalitně napsaný: s jednotnou terminologií, formátováním, stylem, zkratkami apod. Od strojového překladu očekáváme doslovný a přímý překlad. Pokud má tato technologie přinášet časové a finanční úspory, nemůžeme očekávat, že překladatel při editaci návrhu strojového překladu bude přeskupovat texty či výrazně měnit strukturu vět. Nečekejme stejné výsledky u všech jazyků. Románské a germánské jazyky mají dobré výsledky, některé slovanské také. Zapomeňte ale na maďarštinu či estonštinu, systémy MT dnes ještě nejsou schopné pojmout složitost těchto jazyků. Využití strojového překladu by mělo být jedním z mezičlánků celého procesu od efektivní a kvalitní tvorby výchozího textu přes využití překladačové paměti, fuzzy shod a terminologie až k aplikaci strojového překladu a jeho pravidelného vylep-

šování importem nových textů do algoritmu MT.

OPTIMALIZACE TVORBY TECHNICKÉ DOKUMENTACE

Dalším novým trendem je optimalizace tvorby technické dokumentace. Existují moderní softwarové nástroje, které autorovi technické dokumentace pomáhají co nejefektivněji formulovat informace, které je nutné např. v technickém návodu podat. Inte-

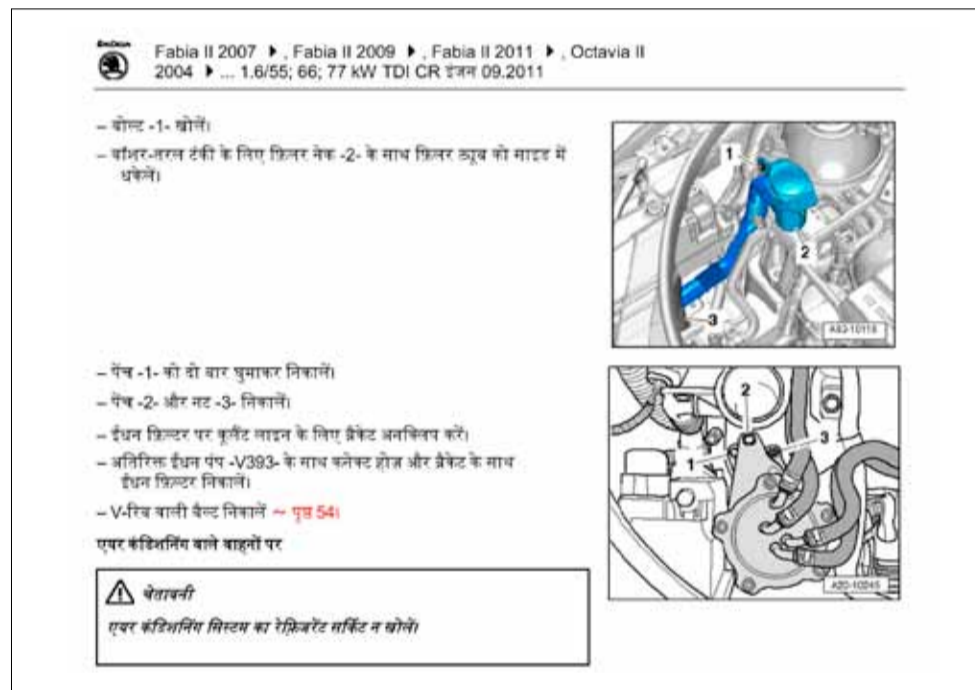
ligentní software na základě rozepsané věty navrhne podobné texty z dřívější dokumentace, ze kterých autor může čerpat. K dispozici je také funkce upozornění na zakázanou terminologii s návrhem vhodného synonyma. Veškerá funkcionalita vč. morfologické analýzy je k dispozici také pro autory dokumentace v českém jazyce. Výsledkem je dokumen-

tace s jednotným stylem a terminologií, jejíž následný překlad do cílových jazyků bude rychlejší a levnější, neboť navrhované texty již mají svůj překlad v překladačové paměti. Ať už překlady potřebujete pro své výrobky jako vývozce, nebo naopak pro produkty dovážené ze zahraničí, vězte, že můžete ušetřit spoustu nákladů i času zefektivněním lokalizačního procesu. CAT software i nástroj pro optimalizaci tvorby dokumentace si

Autor je spoluzakladatelem a ředitelem české pobočky mezinárodní překladačské a softwarové agentury STAR Group, založené v roce 1984 ve Švýcarsku. Vystudoval Fakultu mezinárodních vztahů na Vysoké škole ekonomické v Praze, hovoří česky, maďarsky, anglicky, německy, španělsky a portugalsky. Překladačství a překladačským technologiím se věnuje 22 let. Pravidelně přednáší o efektivní lokalizaci technické dokumentace (na seminář se můžete přihlásit na e-mailu: laszlo.jankovics@star-group.net).

můžete pro své dokumentační oddělení pořídit i v ČR a nechat zaškolené své interní překladače a autory. Zadáváte-li překlady externí firmě, zvolte takovou agenturu, která CAT software používá a o jeho finanční výhody se s vámi podělí.

Ing. László Jankovics

Ukázka překladu manuálu Škoda v hindštině

ve paměti, fuzzy logiky a správy terminologie. S tímto softwarem překladatel zvládne místo obvyklých 8-10 stran denně přeložit o 30-70% více, a to při zachování kvality překladu (nebo spíše, při jejím zvýšení díky pokročilým funkcím kontroly kvality). Mezi průkopníky ve využití softwaru CAT patří např. společnost BMW, která tento software používá při lokalizaci uživatelských a servisních manuálů do 27 jazyků již čtvrtstoletí. Podle slov zástupce německé centrály dosahuje firma každoročně finančních úspor v řádu statisíců eur a podstatně se také zkrátila doba dokončení jazykových mutací manuálů. Podívejme se na základní principy softwaru CAT, které významně přispívají k zefektivnění a zkvalitnění lokalizačního procesu:

PŘEKLADOVÁ PAMĚŤ A FUZZY LOGIKA

Úvodem je třeba zdůraznit: CAT software nenahrazuje práci překladatele, jen jeho práci maximálně zefektivňuje a zpřesňuje. Používá překladačovou paměť, díky které si software zapamatuje každou přeloženou větu, kterou v něm překladatel kdy napsal. Když se

mentaci, což je velmi žádoucí pro celkovou kvalitu textu.

Pokud software v překladové paměti nenalezne 100% identickou větu, může tam najít nějakou větu dostatečně podobnou: zde nastupuje tzv. fuzzy logika. Např. v dlouhé větě se změnilo jen jedno nebo dvě slova, celý zbytek věty je identický. V tomto případě překladatel dostane tzv. fuzzy nabídku, ve které ihned vidí barevně zvýrazněný rozdíl v obou větách. Nabídku překladu tak může převzít a dopřeložit jen tato odlišná slova. Výsledkem je opět vyšší efektivita a zachování konzistentnosti překladu v celé dokumentaci, tedy efektivnější a kvalitnější práce. Cílem je opakované využití práce překladatele pomocí sofistikovaného srovnávacího mechanismu, díky němuž se dá běžně docílit 30-70% úspory času i nákladů při překladu technické dokumentace. Kvalitu překladu podporuje také funkce pro zachování konzistentní terminologie, což je u technického překladu obzvláště důležité.

STROJOVÝ PŘEKLAD

Nutno zmínit také technologii posledních let, která se vyvíjí raka-

způsob jejich práce mění. Po dvou dekadách využívání překladačové paměti a fuzzy logiky se nyní stále více využívají specializované systémy strojového překladu šité na míru pro danou tematickou oblast a daného klienta. Statistický systém strojového překladu STAR MT vyvíjíme již několik let ve spolupráci s vysokoškolskými profesory počítačové lingvistiky. U rozsáhlých a dlouhodobých projektů našim klientům připravujeme individuální algoritmus z dvojjazyčných i jednojjazyčných korpusů a klientské terminologie. Výsledkem je velmi účinné řešení, kdy návrhy z překladačové paměti a fuzzy nabídky jsou doplněny o návrhy strojového překladu, které překladatel zkontroluje a případně upraví. Náš klient tak získává značné časové i finanční úspory při zachování kvality překladu dokumentace.

Pro efektivitu technologie MT by projekt měl mít určitou velikost a kontinuitu: nejméně v řádu 500 až 1 000 stran nového textu ročně. Obsah textu by měl být jednoduchý, faktický, instruktážní, např. uživatelské manuály, technická dokumentace, kde cílem je přesný a přímý překlad, nikoliv literární a kreativní. Originál by

Překlad odborného manuálu musí být srozumitelný a technicky správný.

Vaše technická dokumentace zůstane odborná i po překladu.

STAR Group.
Tradice a kvalita od roku 1984.

www.star-transit.cz
www.star-group.net